

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

«Μύθοι και Πραγματικότητα από την εμπειρία εφαρμογής των διατάξεων περί Συνδιαλλαγής (άρθρο 99) του Πτωχευτικού Κώδικα»

ΗΜΕΡΑ

Τετάρτη, 23 Μαρτίου 2011

ΩΡΑ

17:00 – 21:00

ΤΟΠΟΣ

Κεντρικά Γραφεία ΣΑΤΕ, Φειδίου 14-16, Αθήνα

«Μύθοι και Πραγματικότητα από την εμπειρία εφαρμογής των διατάξεων περί Συνδιαλλαγής (άρθρο 99) του Πτωχευτικού Κώδικα»

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΑΝΩΝΥΜΩΝ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ & ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ**

**Γιώργος Ι. Νικητάκης
Σύμβουλος Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων**

www.sate.gr

**ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΕΡΙ
ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ ΤΟΥ ν. 3588/07**

21 Μαρτίου 2011

Γιώργος Ι. Νικητάκης, Σύμβουλος Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Η σημερινή ενημερωτική ημερίδα του ΣΑΤΕ **δεν** αποτελεί σεμινάριο ειδικών για την επιστημονική εμβάθυνση του θέματος. Ο στόχος της συνάντησης είναι να απομυθοποιήσουμε τις (αναληθείς) παραδοχές ότι με την ένταξη μιας επιχείρησης στο περίφημο πλέον «άρθρο 99» είτε **λύνονται αυτομάτως τα προβλήματα της επιχείρησης** και του επιχειρηματία, είτε **οι πιστωτές βρίσκονται σε απόλυτη αδυναμία** να προασπίσουν τα δικά τους συμφέροντα. Άλλωστε για την ουσία των νομικών θεμάτων έχουν γραφεί πολλά άρθρα ειδικευμένων επί του θέματος δικηγόρων, τους οποίους δεν θέλουμε και δεν μπορούμε να υποκαταστήσουμε.

Επειδή κατά βάση παραμένουμε ένας δικομανής λαός, παραμένει ανοικτό ζήτημα για το αν η νομική επιστήμη από μόνη της και μόνο διαδικαστικά μπορεί να επιλύσει ή να καθοδηγήσει αποφασιστικά τους διοικητές των εταιρειών σε οικονομικά θέματα και στρατηγικές επιχειρηματικές αποφάσεις. Επειδή για μας η απάντηση είναι αυτονόητη, θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε με απλό και κατανοητό τρόπο σε γενικά ζητήματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις και τους επιχειρηματίες του κλάδου από οικονομική και επιχειρηματική κυρίως σκοπιά, ενώ θα αποπειραθούμε να εξηγήσουμε επί της αρχής τις προτεινόμενες από το Υπουργείο νομοθετικές αλλαγές στο υπό πραγμάτευση αντικείμενο.

Το κυρίως όμως αντικείμενο της Ημερίδας είναι να απαντήσουμε – στο μέτρο των δυνατοτήτων μας - σε πρακτικά επιχειρηματικά ερωτήματα των εκπροσώπων και των διοικούντων των επιχειρήσεων - μελών του Συνδέσμου. Γι' αυτό προτιμήσαμε να μοιράσουμε την εισήγηση, ώστε στην Ημερίδα να επικεντρωθούμε σχεδόν αποκλειστικά στη συζήτηση και τις ερωταπαντήσεις, παρά σε κουραστικούς μονολόγους.

1. Παρουσίαση της Διαδικασίας Συνδιαλλαγής με απλά λόγια

A. Σε τι ακριβώς συνίσταται η Συμφωνία Συνδιαλλαγής. Η Διαδικασία της Συνδιαλλαγής είναι ένα σύνολο δικαστικών και εξώδικων, νομικών και επιχειρηματικών ενεργειών, που λαμβάνουν χώρα σε προ-πτωχευτικό στάδιο, προκειμένου η προβληματική επιχείρηση και ο επιχειρηματίας, να διασωθούν με ένα μεσοπρόθεσμο διακανονισμό των οφειλών τους με τους πιστωτές, ο οποίος αποτυπώνεται σε γραπτή Συμφωνία με δικαστική επικύρωση.

Σε αυτή την περίπτωση τόσο η επιχείρηση, όσο και ο επιχειρηματίας μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται χωρίς να κινδυνεύουν από κατασχέσεις, προσωπική κράτηση, ποινικές διώξεις, κλπ, για όσο χρόνο διαρκεί η συμφωνία αυτή με τους πιστωτές, η οποία μπορεί να παραταθεί μέχρι και 4 χρόνια με τις τελευταίες τροποποιήσεις του νόμου).

B. Σε ποιες περιπτώσεις αξίζει να καταφύγει η επιχείρηση στη Διαδικασία της Συνδιαλλαγής. Ο κάθε επιχειρηματίας, ο οποίος βρίσκεται σε **παροδική** αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του προς τους πιστωτές, έχει ένα **ασφαλές προσωρινό καταφύγιο** ανασυγκρότησης και αποφυγής της πτώχευσης. Η Διαδικασία Συνδιαλλαγής δίνει τη δυνατότητα στην επιχείρηση που βρίσκεται κοντά στην πτώχευση να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, χωρίς να κινδυνεύει από μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως κατασχέσεις, πλειστηριασμοί, διοικητικές αποβολές, κλπ, που γεννήθηκαν πριν τη σύναψη της συμφωνίας Συνδιαλλαγής, εφόσον όλα αυτά αναστέλλονται για όσο χρόνο διαρκεί η συμφωνία.

Δηλαδή, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Συνδιαλλαγής, δεν μπορεί να γίνει κατάσχεση σε περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης ή προσωπική κράτηση κατά του οφειλέτη, όμως μπορούν να κατατεθούν μηνύσεις κατά του οφειλέτη και αγωγές. Πρέπει να ξέρουμε όμως ότι οι κάθε είδους αποφάσεις που θα εκδοθούν επί των αγωγών αυτών, δεν θα μπορούν να εκτελεστούν για όσο διαρκεί η συμφωνία μεταξύ των πιστωτών και του οφειλέτη, καθώς, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, αναστέλλονται όλα τα μέτρα της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη.

Ωστόσο, αυτό τον δρόμο πρέπει να τον ακολουθούν όσοι επιχειρηματίες έχουν **αποδεδειγμένα βιώσιμες επιχειρήσεις** και

επαγγελματικό αντικείμενο στην πραγματική οικονομία. Οι «λάθρα βιώνοντες» επιχειρηματίες – αεριτζήδες δεν έχουν ελπίδα σωτηρίας και το μόνο που επιτυγχάνουν είναι για μεν τους ίδιους μία ακριβή πίστωση χρόνου άνευ στόχου, αξίας και αντικειμένου, ενώ για τους πιστωτές τους μία εξίσου ακριβή δικαστική και εξωδικαστική εμπλοκή σε χρονοβόρες και εν τέλει ανώφελες διεργασίες.

Μία επιχείρηση που άμεσα δεν «έχει παραγωγική και κερδοφόρα εργασία» ή δεν προβλέπει στο εγγύς μέλλον «να έχει οργανικά κέρδη» από τις εργασίες της, δεν έχει απολύτως κανένα συμφέρον να πληρώνει Γραμμάτια 5.000 € στο ΤΠΚΔ, να χρεώνεται με αμοιβές δικηγόρων, λογιστών, συμβούλων και να συντηρεί έμμισθο προσωπικό, προκειμένου να διατηρηθεί στη ζωή, χωρίς ελπίδα ανάκαμψης ή προοπτική διατήρησης της θέσης της στην αγορά.

Στην περίπτωση αυτή ούτε και το πτωχευτικό Σχέδιο Αναδιοργάνωσης δεν θα ήταν δυνατό να ανακόψει την καταστροφική και πτωχεύουσα πορεία της επιχείρησης.

Γ. Πως ακριβώς «ανοίγει» η προ-πτωχευτική Διαδικασία της Συνδιαλλαγής. Πρακτικά, όταν ένας επιχειρηματίας εκτιμά ότι άμεσα ή σε λίγο χρονικό διάστημα ή ακόμα και μεσοπρόθεσμα (στους επόμενους 3-4 μήνες για παράδειγμα) **δεν θα μπορεί να ανταπεξέλθει σε ανειλημμένες υποχρεώσεις του**, τότε μπορεί να υποβάλλει Αίτηση στο αρμόδιο Δικαστήριο (Πολυμελές Πρωτοδικείο) για να «ανοίξει» την Διαδικασία της Συνδιαλλαγής.

Είναι σημαντικό ότι η επιχείρηση δεν πρέπει να βρίσκεται ήδη σε παύση πληρωμών κατά την υποβολή του Αιτήματος, αλλά η παύση πληρωμών πρέπει να είναι επαπειλούμενη. Με απλά λόγια **μία επιχείρηση μπορεί να χρωστάει σε διάφορους πιστωτές (τράπεζες, προμηθευτές, εργαζόμενους, δημόσιο, ασφαλιστικά ταμεία, κλπ.), ακόμα και μεγάλα ποσά, αλλά για να ενταχθεί σε Συνδιαλλαγή θα πρέπει να βρίσκεται σε λειτουργία**, έστω και με τις δυσκολίες της καθημερινής διαχείρισης.

Ωστόσο επαναλαμβάνω ότι είναι πολύ σημαντικό οι επιχειρήσεις και στην προκειμένη περίπτωση οι κατασκευαστικές εταιρείες να έχουν έργα και οργανικά έσοδα (π.χ. ανεκτέλεστα υπόλοιπα, συμμετοχές σε κοινοπραξίες, έσοδα από πάγια στοιχεία, κλπ), προκειμένου με την κερδοφορία τους να μπορούν να αποπληρώνουν και τις παλιές υποχρεώσεις τους.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται σε ένα πλήρες δικόγραφο Αίτησης περιγράφονται ενδεικτικά στο νόμο. Σε κάθε περίπτωση όμως πρέπει να αποτυπώνονται τα πλήρη νομικά και τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης και των εγγυητών με σαφήνεια, να περιγράφεται με ακρίβεια η τρέχουσα δυσκολία της εταιρείας να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της, να παρατίθεται το πόσους ανθρώπους - άμεσα και έμμεσα - εργοδοτεί, τι σημασία και τι θετικές επιπτώσεις θα έχει η διατήρηση της επιχείρησης σε λειτουργία, ποια είναι τα πιθανά επιχειρηματικά σχέδια εξόδου από την κρίση βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, σε τι θα στοχεύει μία ενδεχόμενη συμφωνία με τους πιστωτές, κλπ.

Επειδή σε αυτή την περίπτωση **η λειτουργία του δικαστηρίου είναι σχεδόν αποκλειστικά διαπιστωτική**, εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, το Δικαστήριο θα ανοίξει την Διαδικασία. Πρέπει όμως να υπάρχει και ένα **δικόγραφο που να είναι κατανοητό σε ανθρώπους, οι οποίοι αφενός μεν έχουν σπουδάσει νομικά και όχι οικονομικά, αφετέρου δε πρέπει να σταθμίζουν σε κάθε σχετική τους απόφαση το συμφέρον της αιτούσας επιχείρησης, που είναι παρούσα και το συμφέρον των πιστωτών, οι οποίοι στην συντριπτική τους πλειοψηφία απουσιάζουν από τα δικαστικά δρώμενα.**

Επειδή ακολουθείται η διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, που σε απλά ελληνικά σημαίνει **ότι δεν υπάρχει αντίκρουση εκ μέρους των θιγομένων πιστωτών και ούτε προκύπτει και η υποχρέωση ενημέρωσής τους σε κανένα στάδιο**, οι δικαστές έχουν κάθε λόγο να είναι επιφυλακτικοί μέχρι να αποδειχθούν τα πραγματικά περιστατικά και οι αληθινοί λόγοι που οδήγησαν στην υποβολή του αιτήματος της επιχείρησης.

Μετά την κατάθεση της Αίτησης, αν έχει υποβληθεί (επιβάλλεται κατά την άποψή μου) και Αίτηση για Λήψη Προληπτικών Μέτρων, αυθημερόν ή σε διάστημα, το πολύ, μερικών ημερών συζητείται η έκδοση της Προσωρινής Διαταγής, ενώ μέσα ένα τρίμηνο – τετράμηνο, το πολύ, συζητείται και η Αίτηση για το άνοιγμα της Διαδικασίας Συνδιαλλαγής.

Αν το Δικαστήριο εκτιμήσει ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις **ανοίγει την Διαδικασία και ορίζει Μεσολαβητή** από τον κατάλογο πραγματογνωμόνων, ο οποίος – τυπικά τουλάχιστον - θα αναλάβει να επιτύχει συμφωνία μεταξύ των πιστωτών και της επιχείρησης, εντός τεσσάρων το πολύ μηνών, με δυνατότητα παράτασης ενός επιπλέον μήνα.

Αν το Δικαστήριο πάλι εκτιμήσει ότι δεν μπορεί να αποφανθεί για την πραγματική κατάσταση της επιχείρησης, τότε **μπορεί να διορίσει εμπειρογνώμονα** για να προσδιορίσει την πραγματική κατάσταση της επιχείρησης μέσα σε προθεσμία 20 ημερών από το διορισμό του και στη συνέχεια να αποφανθεί το Δικαστήριο επί της Αιτήσεως.

Μέχρι τώρα δεν μου έχει τύχει ανάλογη εμπειρία, γιατί σε αυτή την περίπτωση, φρονώ ότι οι αιτούντες δεν θα έχουν κάνει πολύ καλά την δουλειά τους. Εμπειρικά πάντως, κατά την άποψή μου δεν υπάρχει κανένας ουσιώδης λόγος, που μία **πλήρως αιτιολογημένη, με επαρκή νομικά και οικονομικά στοιχεία** Αίτηση θα μπορούσε να απορριφθεί από το αρμόδιο Δικαστήριο.

Δ. Αν το Δικαστήριο ανοίξει την Διαδικασία Κατ' αρχήν με την αποδοχή της Αιτήσεως από το Δικαστήριο, πρακτικά παρατείνονται τα νομικά μέτρα προστασίας της επιχείρησης. Συνεπώς η επιχείρηση συνεχίζει να προστατεύεται.

Ο διορισμένος Μεσολαβητής πρέπει, εντός του προσδιορισμένου με την Απόφαση χρόνου (4 μήνες), να επιτύχει γραπτή συμφωνία μεταξύ των πιστωτών και της επιχείρησης, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει ενδεικτικά, πλήρη διακανονισμό του συνόλου των οφειλών προς τους πιστωτές, μείωση ή αναστολή καταβολής όλων ή μερικών χρεών, σχέδιο για την αναδιάρθρωση της επιχείρησης, μετοχοποίηση των απαιτήσεων μέσω κεφαλαιοποίησης, πώληση περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού, κλπ.

Στην πράξη όμως καμία από τις προθεσμίες του νόμου δεν τηρείται. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε και μία Δικαστής, «οι νομοθέτες γράφουν τους νόμους και οι δικαστές τους εφαρμόζουν με απόλυτη ελευθερία». Άλλωστε σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αυτός που αισθάνεται ότι αδικείται, πάλι σε Δικαστές θα απευθυνθεί για να επιλύσει το θέμα. Συνεπώς **οι προθεσμίες, στη συγκεκριμένη τουλάχιστον περίπτωση της Συνδιαλλαγής, θα πρέπει να εκλαμβάνονται μάλλον ως ενδεικτικές, παρά ως αποκλειστικές.**

Άλλη επίσης περίπτωση μη πρακτικής εφαρμογής του νόμου είναι η έκδοση μπλοκ επιταγών σε οφειλέτες, που βρίσκονται σε Διαδικασίας Συνδιαλλαγής. Κατά το νόμο αίρεται αμέσως οποιοδήποτε κώλυμα έκδοσης επιταγών, που σημαίνει ότι επιχείρηση, στην οποία, πριν μπει στη Διαδικασία Συνδιαλλαγής, δεν της χορηγούνταν μπλοκ επιταγών από τις τράπεζες, από τη στιγμή που θα επικυρωθεί η συμφωνία με

τους πιστωτές της, **θα μπορεί** να της χορηγηθεί μπλοκ επιταγών ώστε να το χρησιμοποιεί για τις εμπορικές της δραστηριότητες.

Στην πράξη όμως αυτό ουδέποτε έχει συμβεί, διότι σχεδόν πάντα η επιχείρηση και ο επιχειρηματίας έχουν ήδη σφραγισμένες επιταγές, απλήρωτες συναλλαγματικές, ληξιπρόθεσμα χρέη σε διάφορα πιστωτικά εργαλεία, κλπ. με αποτέλεσμα να έχουν ενταχθεί στο διατραπεζικό σύστημα οικονομικών πληροφοριών «Τειρεσίας» και συνεπώς να καθίσταται και λειτουργικά αδύνατη η χορήγηση μπλοκ επιταγών ή η συνέχιση των πιστωτικών γραμμών χρηματοδότησης.

Άλλωστε η συνέχιση της συνεργασίας της επιχείρησης με τις τράπεζες προϋποθέτει την αξιοπιστία του δανειστή, η οποία στην πράξη έχει πλέον διαταραχθεί. Είναι μάλιστα ανόητο εκ μέρους του νομοθέτη, να προσπαθεί να «επιβάλλει» με νομοθετική διάταξη την αποκατάσταση της ψυχολογικής ισορροπίας στην αγορά.

Εάν πάλι, με την παρέλευση της ως άνω ενδεικτικά τετράμηνης και δυνητικά πεντάμηνης προθεσμίας, που δίδεται στον Μεσολαβητή, δεν επιτευχθεί συμφωνία, τότε επέρχεται αυτοδικαίως η περάτωση της «ανοιγμένης» Διαδικασίας Συνδιαλλαγής.

Ε. Τι σημαίνει πρακτικά η επίτευξη Συμφωνίας με τους πιστωτές. Στην περίπτωση επίτευξης Συμφωνίας η πλήρης απαγόρευση των αναγκαστικών εκτελέσεων κατά της επιχείρησης, δεσμεύει **μόνο** τους πιστωτές εκείνους, που την υπέγραψαν και για το χρονικό διάστημα διάρκειας της Συμφωνίας, με μέγιστο δυνατό χρονικό όριο τα 4 χρόνια.

Όσοι από τους υπόλοιπους πιστωτές δεν υπέγραψαν τη Συμφωνία **δεν** δεσμεύονται από αυτήν, αλλά δεν μπορούν κιόλας να προβούν σε οποιαδήποτε διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη για έξι μήνες από την έκδοση της Απόφασης, που επικυρώνει τη συμφωνία στην οποία ενδεχομένως κατέληξαν οι πιστωτές και ο οφειλέτης, μέσα από τη Διαδικασία Συνδιαλλαγής.

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα σε ότι αφορά το περιεχόμενο της μεσολαβητικής συμφωνίας, αφού καθορίζεται από την ελεύθερη διαπραγμάτευση και την συναλλακτική βούληση των μερών με ελάχιστη βάση τον κατά νόμο Πίνακα Κατάταξης των πιστωτών, ο οποίος κατά την άποψη μου πρέπει να λειτουργεί ως ουσιαστική ελάχιστη βάση διαπραγμάτευσης για την επίτευξη της οποιασδήποτε Συμφωνίας. Όμως το πτωχευτικό δικαστήριο δεν επικυρώνει τη συμφωνία, εάν α) ο οφειλέτης, κατά τη σύναψη της συμφωνίας,

βρίσκεται σε κατάσταση παύσης των πληρωμών, β) οι όροι της συμφωνίας δεν εξασφαλίζουν τη διάρκεια της επιχειρηματικής δραστηριότητας, γ) θίγονται τα συμφέροντα των πιστωτών που δεν υπέγραψαν τη συμφωνία, και δ) η διάρκεια ισχύος της συμφωνίας συνομολογείται για διάστημα πέραν των τεσσάρων (4) ετών από την επικύρωσή της.

Η επιτευχθείσα Συμφωνία με τους πιστωτές πρέπει να περιβληθεί τον τύπο και την ισχύ της δικαστικής απόφασης, αφού εντός 10 ημερών από την υπογραφή της Συμφωνίας, πρέπει να εισαχθεί υποχρεωτικά αυτή προς επικύρωση στο Δικαστήριο, με αίτηση κάποιου από τους συμβαλλομένους.

Προσδιορίζεται δικάσιμος για τη συζήτηση της Αίτησης Επικύρωσης στο αρμόδιο Δικαστήριο με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας και κατά τη συζήτηση μπορούν να μιλήσουν οι συμφωνούντες και υπογράψαντες τη Συμφωνία πιστωτές, ο Μεσολαβητής, ο οφειλέτης και ο εκπρόσωπος των εργαζομένων.

Οποιοσδήποτε άλλος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει παρέμβαση στο ακροατήριο. Το Δικαστήριο, εφόσον θεωρήσει ότι πράγματι η συμφωνία που επιτεύχθηκε ανάμεσα στον οφειλέτη και τους πιστωτές του πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου επικυρώνει τη Συμφωνία.

ΣΤ. Τι σημαίνει πρακτικά η μη επίτευξη Συμφωνίας με τους πιστωτές. Στην αντίθετη από την αμέσως προηγούμενη περίπτωση, το Δικαστήριο απορρίπτει την Αίτηση Επικύρωσης της Συμφωνίας και τερματίζει την Διαδικασία Συνδιαλλαγής, η οποία επίσης μπορεί να τερματιστεί α) αυτοδίκαια, με τη λήξη της συμφωνημένης διάρκειάς της, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 4 έτη από τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης που την επικυρώνει, β) αυτοδίκαια, με την κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση ή λόγω υπαγωγής του σε οποιαδήποτε διαδικασία πτωχευτικής αναδιοργάνωσης ή εκκαθάρισης της περιουσίας του ή γ) με δικαστική απόφαση, η οποία μπορεί να εκδοθεί και κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Συνδιαλλαγής, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε από τους πιστωτές του οφειλέτη, λόγω μη εκπλήρωσης από τον οφειλέτη των υποχρεώσεων που ανέλαβε με τη συμφωνία Συνδιαλλαγής.

2. Η μέχρι τώρα εμπειρία εφαρμογής στην Ελλάδα

Με το ν. 3588/2007 και συγκεκριμένα με τα άρθρα 99 - 106, εισήχθη η «Διαδικασία Συνδιαλλαγής», ως προ-πτωχευτικό μέτρο για τη διάσωση βιώσιμων επιχειρήσεων.

Όπως προείπαμε όμως - αν και για πρώτη φορά θεσπίστηκε η Διαδικασία της Συνδιαλλαγής στο ελληνικό δίκαιο - **η ιδέα της συμφωνίας των πιστωτών με την οφειλέτιδα εταιρεία** προς το σκοπό της διάσωσης μιας επιχείρησης, η οποία βρίσκεται στα πρόθυρα της πτώχευσης, **υπήρχε εδώ και 17 χρόνια στο νομικό μας σύστημα**, με τα περίφημα άρθρα 44 - 45 του ν. 1892/1990, με τα οποία ρυθμιζόταν ο αντίστοιχος θεσμός της οικειοθελούς, μέσω συμφωνίας πιστωτών και επιχείρησης, ρύθμισης και περιορισμού των χρεών της και τα οποία ρητά καταργήθηκαν με το άρθρο 181 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα.

Ειδικότερα, προβλεπόταν η δυνατότητα περιορισμού των χρεών με συμφωνία της επιχείρησης με τους πιστωτές της, είτε απευθείας μεταξύ τους, με βάση το περιβόητο «άρθρο 44» (κατά σχετική αντιστοιχία με το «άρθρο 99»), είτε με τη μεσολάβηση Επιτρόπου (άρθρο 45). Επιπλέον, παρείχεται η δυνατότητα εναλλακτικών διαδικασιών ειδικής εκκαθάρισης μέσω της εκποίησης της περιουσίας της επιχείρησης ή της πώλησης του ενεργητικού της με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, βάσει των άρθρων 46 και 46α.

Η χρησιμότητα λοιπόν της Διαδικασίας Συνδιαλλαγής είναι αναγνωρισμένη και αναμφισβήτητη, καθώς δίνει την ευκαιρία να συνεχίσουν τη δραστηριότητές τους επιχειρήσεις, που σε διαφορετική περίπτωση θα έκλειναν, με αποτέλεσμα τη ζημία όχι μόνο του επιχειρηματία και των μετόχων, αλλά και των εργαζομένων και (αρκετές φορές) των βασικών προμηθευτών, οι οποίοι κατά κανόνα δεν θα εισέπρατταν ποτέ το σύνολο ή ένα μέρος από τις απαιτήσεις τους.

Αξίζει μάλιστα να αναφερθεί το γεγονός ότι με βάση στατιστικές οι οποίες έλαβαν χώρα στο εξωτερικό, **ο επιχειρηματίας στον οποίο δίδεται μια «δεύτερη ευκαιρία» ενεργεί πλέον με περισσότερη σύνεση και - κατά κανόνα - η δεύτερη αυτή προσπάθεια τείνει να είναι πιο επιτυχημένη από την πρώτη**. Καταλαβαίνει, όμως, κανείς πόσο δύσκολο είναι να ενταχθεί στην κουλτούρα ενός κατά βάση «δικομανούς» λαού, η ουσία της λογικής της Συνδιαλλαγής, παρά τα αναμφισβήτητα πλεονεκτήματά της.

Δυστυχώς στην πράξη αποδείχθηκε ότι η Διαδικασία Συνδιαλλαγής χρησιμοποιήθηκε συνήθως προς εξυπηρέτηση αλλότριων σκοπών από τη διάσωση της επιχείρησης, συχνά δε προς εξυπηρέτηση σκοπών ποινικά κολάσιμων, όπως η καταδολίευση των πιστωτών ή η

εξυπηρέτηση μερικών πιστωτών «κάτω από το τραπέζι» ή η δημιουργία πλασματικών υποχρεώσεων της εταιρείας, κλπ.

Επιπρόσθετα ο ισχύων νόμος, λαθεμένα κατά την άποψή μου, **θέσπισε υποχρεωτικά τον θεσμό του Μεσολαβητή, αντί του προαιρετικού διορισμού του Επιτρόπου**, με αποτέλεσμα στις πλείστες των περιπτώσεων να εμπλέκεται ένας ακόμα – κατά τεκμήριο άσχετος με την υπόθεση και τις αγοραίες ισορροπίες – παράγοντας, ο οποίος δεν έχει να προσφέρει απολύτως τίποτα.

Όπως προανέφερα μπορεί μεν το περιεχόμενο της μεσολαβητικής συμφωνίας να καθορίζεται ελεύθερα, αλλά όπως όλες οι οικονομικές αποφάσεις πρέπει να περνάνε από την κρησάρα του «κοινού νου». Στην περίπτωση μας αυτό σημαίνει ότι ουδείς εκ των πιστωτών μίας επιχείρησης θα συμφωνήσει σε κάτι λιγότερο από ένα ελάχιστο ποσό που θα ελάμβανε με τον κατά νόμο **Πίνακα Κατάταξης των πιστωτών, ο οποίος κατά την άποψη μου, οφείλει να λειτουργεί ως ουσιαστική βάση διαπραγμάτευσης για την επίτευξη της οιασδήποτε Συμφωνίας.**

Στην πράξη όμως, ελάχιστοι εκ των διοριζομένων Μεσολαβητών (ανεξαρτήτως αιτίας που εν προκειμένω δεν μας αφορά) μπορούν να συντάξουν, έστω και ενδεικτικά ένα Πίνακα Κατάταξης των πιστωτών μέσα στο χρονικό περιθώριο του νόμου, με αποτέλεσμα οι διαδικασίες να βαλτώνουν χωρίς αποτέλεσμα.

Ο Μεσολαβητής ακολούθως θα υποβάλλει Αίτηση Χορήγησης Παράτασης στο Δικαστήριο και θα περάσει και πάλι ένα εξάμηνο, αφού πρέπει να ορισθεί νέα δικάσιμος, να συζητηθεί η Αίτηση, να εκδοθεί η απόφαση, να θεωρηθεί, να καθαρογραφεί και να δημοσιευθεί στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων.

Ταυτόχρονα, όπως πάλι προαναφέρθηκε, **καμία προθεσμία δεν έχει τηρηθεί μέχρι σήμερα**, κυρίως με ευθύνη του δικαστικού συστήματος εξουσίας, με αποτέλεσμα οι Προσωρινές Διαταγές, να τείνουν καθιστάμενες ως μόνιμες και **να παρασύρουν και τους πιστωτές των επιχειρήσεων σε ολοένα και πιο δυσμενή θέση.**

Είναι αλήθεια βέβαια ότι με την εισαγωγή της Διαδικασίας Συνδιαλλαγής, οι οφειλέτες απέκτησαν μια ακόμα ευκαιρία να μειώσουν τις οικονομικές τους εκκρεμότητες, **παραμένοντας ταυτόχρονα στα ηνία της επιχείρησής τους** και σε ασφαλή απόσταση από την πτωχευτική διαδικασία.

Όμως με βάση όσες – ανεπίσημες - στατιστικές έχουν έως σήμερα δημοσιοποιηθεί, **η μεγάλη πλειοψηφία από τις εκατοντάδες αιτήσεις Συνδιαλλαγής που έγιναν, αποσκοπούσαν κυρίως – ανοήτως κατά την**

άποψή μου – στην έκδοση της Προσωρινής Διαταγής, με στόχο το ανώφελο κέρδος χρόνου για μία αιμορραγούσα επιχείρηση και μετά απλά «βάλτωσαν».

Αντιθέτως οι Διαδικασίες Συνδιαλλαγής που έχουν επικυρωθεί από Δικαστήρια είναι ελάχιστες, ενώ, για να είμαι ειλικρινής, δεν γνωρίζω να υπάρχει, έως και σήμερα, καμία περίπτωση που να εφαρμόστηκε πιστά μια επικυρωμένη Συμφωνία Συνδιαλλαγής, η οποία να οδήγησε στην εξυγίανση της επιχείρησης και την αποπληρωμή των χρεών της εντός της προβλεπόμενης αρχικά διετούς προθεσμίας.

3. Πίνακας ενδεικτικών στατιστικών στοιχείων

Το «άρθρο 99» δεν αφορά μόνο τις μικρές ή τις μεσαίες επιχειρήσεις. Χρήση του «άρθρου 99» έχουν κάνει μέχρι σήμερα 13 εισηγμένες στο ΧΑΑ εταιρείες όπως η Ατλάντικ, η Αττικατ, η Ridenco, η ΣΑΟΣ, η Αφοί Μεσοχωρίτη, η Altec, η Έδραση Ψαλλίδας, η Microland, η Lannet, η Ελληνικές Ιχθυοκαλλιέργειες, η Betanet, η Θεμελιοδομή και τελευταία τα Ναυπηγεία Ελευσίνας.

Αντίθετα εκατοντάδες είναι οι μη εισηγμένες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε όλη την Ελλάδα που έχουν κάνει χρήση των σχετικών διατάξεων περί ανοίγματος της Διαδικασίας Συνδιαλλαγής.

Ειδικότερα από την ψήφιση και την ισχύ του νόμου 3588/07, δηλ. ουσιαστικά από τον Σεπτέμβριο του 2007 μέχρι και το Σεπτέμβριο του 2010, **υπολογίζονται σε πάνω από 2.500 οι επιχειρήσεις που έχουν προχωρήσει στην παραπάνω διαδικασία του άρθρου 99**, επικαλούμενες τις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες και τις στενές οικονομικές τους δυνατότητες.

Μόνο στο πρώτο 9μηνο του 2010 το Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης έκανε δεκτές 122 σχετικές αιτήσεις εταιρειών επί συνόλου 145 υποβληθεισών αιτήσεων για το άνοιγμα Διαδικασίας Συνδιαλλαγής, αριθμός που πρέπει να συγκριθεί με τις 71 αποδοχές αιτήσεων επί συνόλου 134 υποβληθεισών αιτήσεων για ολόκληρο όμως το προηγούμενο έτος 2009.

Μόνο το 2010 υπολογίζεται ότι περίπου 1.000 εταιρείες σε όλη την Ελλάδα την υπαγωγή τους στο άρθρο 99.

Αν και δεν υπάρχουν αντίστοιχα επίσημα στατιστικά στοιχεία από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές, εκτιμάται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα και καταφεύγουν

προέρχεται από τον κατασκευαστικό κλάδο, το εμπόριο, τις αλυσίδες ταχείας εστίασης και τους τομείς της ένδυσης - ρουχισμού.

Το σημαντικότερο όμως στοιχείο είναι ότι - κατά το μεγαλύτερο μέρος - οι εκτιμήσεις αυτές αφορούν το χρονικό διάστημα πριν από την προσφυγή της Ελλάδας στο πακέτο οικονομικής στήριξης και τα παρεπόμενα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής και πιστωτικής συρρίκνωσης, γεγονός που σημαίνει ότι τα στοιχεία από τον Σεπτέμβριο του 2010 μέχρι σήμερα θα είναι τουλάχιστον εντυπωσιακά!

Για το 2011 αναμένεται να κορυφωθεί ο αριθμός των επιχειρήσεων υπό πτώχευση, καθώς το «λίπος» των προηγούμενων ετών εξαντλήθηκε και η πλειοψηφία βρίσκεται λίγο πριν τα πρόθυρα του οριστικού λουκέτου. Σε αυτό βέβαια δεν ευθύνονται μόνο οι κακές επιχειρηματικές αποφάσεις, αλλά και η βαθιά ύφεση της ελληνικής οικονομίας σε συνδυασμό με μία πρωτοφανή στα χρονικά πιστωτική συρρίκνωση στις χρηματοδοτήσεις των επιχειρήσεων, η οποία δυστυχώς προβλέπεται ότι θα συνεχισθεί και το 2011.

Στατιστικά όμως υπάρχει και μία ακόμα μεγαλύτερη διαφορά. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2010 φέρεται ότι οι αιτήσεις για το άνοιγμα Διαδικασίας Συνδιαλλαγής γίνονταν δεκτές σε πολύ μεγαλύτερα ποσοστά από τα αρμόδια δικαστήρια, ενώ αντίθετα τώρα, σύμφωνα με εκτιμήσεις δικαστικών πηγών, οι αντίστοιχες αιτήσεις απορρίπτονται σε ποσοστό άνω του 70%.

4. Μύθοι και πραγματικότητα

A. Το απυρόβλητο της Διαδικασίας Συνδιαλλαγής.....

Ο μύθος θέλει την επιχείρηση που καταφεύγει στην Διαδικασία Συνδιαλλαγής να θεωρείται ως «απυρόβλητη νομικά» και τον επιχειρηματία να μπορεί να κινείται με πλήρη ελευθερία, χωρίς «να δίνει λογαριασμό σε κανένα». Αυτό όμως δεν είναι αλήθεια, αλλά συμβαίνει συχνά επειδή, λόγω της εκούσιας δικαιοδοσίας των υποθέσεων, δεν αρθρώνεται ουσιαστικός αντίλογος από τους πιστωτές.

Ακόμα και στην περίπτωση που μεμονωμένοι πιστωτές εμφανίζονται στις δικαστικές αίθουσες ή επιδιώκουν να συνεννοηθούν με τον επιχειρηματία, προτάσσουν (και λογικά από δική τους σκοπιά) την πλήρη ή την κατά το μεγαλύτερο μέρος ικανοποίηση της δικής τους απαίτησης μόνο, αγνοώντας, ηθελημένα ή όχι, ότι αυτό, μετά την κατάθεση της Αιτήσεως Συνδιαλλαγής, αποτελεί ποινικό αδίκημα και απόπειρα καταδολίευσης των υπολοίπων πιστωτών.

Β. Υπάρχει δρόμος άμεσης επιβίωσης για όλους.... χωρίς τις τράπεζες

Το σωστό θα ήταν σχεδόν άμεσα με την κατάθεση της Αίτησης Συνδιαλλαγής να προχωρούν οι επιχειρηματίες σε μεμονωμένες ρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα την **άμεση πληρωμή με μετρητά των τρεχόντων τιμολογίων των προμηθευτών με «καπέλο» ένα επιπλέον μικρό ποσό των ληξιπρόθεσμων οφειλών**. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται και η συνέχιση λειτουργίας της επιχείρησης και η σταδιακή αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων χρεών, βοηθώντας έτσι αποφασιστικά και την βιωσιμότητα της προμηθεύτριας εταιρείας.

Αυτό άλλωστε φαίνεται να αποτελεί μονόδρομο, αφού η πρακτική αποδεικνύει ότι οι τράπεζες δεν θέλουν να κατανοήσουν την διαφορά των προ-πτωχευτικών ενεργειών από τις καθ' ύλη πτωχευτικές διαδικασίες.

Γ. Η δέσμευση των αδέσμευτων....

Σύμφωνα με την παλαιότερη διάταξη του άρθρου 44 του ν. 1892/1990 η συμφωνία της πλειοψηφίας των πιστωτών (το 60% του συνόλου εκ των οποίων το 40% των ενέγγυων) δέσμευε και τη μειοψηφία, η οποία ήταν πλέον υποχρεωμένη να αποδεχθεί την μείωση των απαιτήσεών της, με ψυχρή λογική και μακριά από κάθε είδους επιχειρηματική μικρότητα.

Σύμφωνα όμως με το άρθρο 104 του ν. 3588/2007 **η συμφωνία δεσμεύει μόνο τον οφειλέτη και τους πιστωτές που την υπέγραψαν** με αποτέλεσμα να έχουμε πληθώρα εκβιαστικών διλημμάτων από μικροπιστωτές, οι οποίοι δεν έχουν να χάσουν και πολλά από την έλλειψη συνεννόησης.

Δ. Το αλαλούμ των προθεσμιών

Σύμφωνα με το ισχύον σήμερα καθεστώς του άρθρου 99 παρ. 4 ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 παρ. 1 ν. 3858/2010 είναι μεν δυνατή η έκδοση Προσωρινής Διαταγής που απαγορεύει τη λήψη κάθε μέτρου ατομικής ή συλλογικής εκτέλεσης, όμως αυτή η Προσωρινή Διαταγή, η έκδοση της οποίας, μετά την υποβολή της αίτησης, ήταν αναγκαία κατά την κρίση του δικαστηρίου, παύει αυτοδικαίως να ισχύει, σε κάθε περίπτωση, μετά πάροδο 2 μηνών από την έκδοση της, απαγορευόμενης της παράτασης ισχύος της.

Στην πράξη βέβαια η τροποποιητική αυτή διάταξη εισήχθη για την αποφυγή των καταχρήσεων, ουδόλως όμως έχει εφαρμοστεί, αφού ως γνωστόν τα δικαστήρια συνεχίζουν να εκδίδουν τις αποφάσεις τους με χρονικό ορίζοντα την συζήτηση ή την έκδοση αποφάσεων επί των υποθέσεων.

Η σύγχυση γίνεται ακόμα μεγαλύτερη αν σκεφθεί κανείς ότι παρά τις όποιες προθεσμίες υπάρχει ακόμα εκκρεμοδικία Συνδιαλλαγής σε Πρωτοδικείο σήμερα επί Αιτήσεως η οποία κατατέθηκε τον Ιούνιο του 2008.

Ε. Ο μύθος της μη παρέμβασης των πιστωτών

Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι μπορούν να ληφθούν μέτρα που να παρεμποδίζουν την καταχρηστική χρήση της Διαδικασίας Συνδιαλλαγής και να διασφαλίζουν ότι αυτή χρησιμοποιείται αποκλειστικά και μόνο για **το σκοπό της διάσωσης υπερχρεωμένων αλλά βιώσιμων εταιρειών**. Με δεδομένη την ιδιαίτερη βραδύτητα της απονομής δικαιοσύνης θα μπορούσαν κάθε φορά μερικοί εκ των αναφερομένων στην Αίτηση πιστωτών να ορίσουν κοινή νομική εκπροσώπηση για την κοστολογικά χαμηλή και αποτελεσματική παρέμβασή τους σε κάθε στάδιο της Διαδικασίας.

Ο νόμος δεν επιβάλλει την κοινοποίηση στην εκούσια δικαιοδοσία, αλλά δεν απαγορεύει την πρόσβαση στο φάκελο και στα στοιχεία όλων των πιστωτών. Απλά είναι αναποτελεσματικό να προσπαθεί ένας πιστωτής με 3-4 ανοικτά μέτωπα εταιρειών σε Συνδιαλλαγή να ελέγξει από μόνος του την ροή των γεγονότων και να προσδιορίσει εξελίξεις.

Ε. Ο μύθος της προστασίας του προ-πτωχευτικού δικαίου

Και μόνο το γεγονός ότι στην Ελλάδα των στερεότυπων και των κατεστημένων αντιλήψεων μία εταιρεία μπορεί να κάνει χρήση διατάξεων του Πτωχευτικού Κώδικα, χωρίς όμως να πτωχεύσει η ίδια, έχει οδηγήσει σε εξωφρενικές συμπεριφορές.

Μόλις μία εταιρεία καταθέσει Αίτηση Συνδιαλλαγής στο Δικαστήριο μπαίνει αυτόματα στον Τειρεσία. Οι αιτήσεις συνδιαλλαγής διαγράφονται από το αρχείο μετά την πάροδο πέντε (5) ετών από την ημερομηνία κατάθεσης αυτών στο αρμόδιο Δικαστήριο. Οι συμφωνίες συνδιαλλαγής που επικυρώνονται από το Δικαστήριο, διατηρούνται στο αρχείο για χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών από τη λήξη της διάρκειας ισχύος της συμφωνίας. Σε περίπτωση απόρριψης της επικύρωσης της

συμφωνίας ή κήρυξης της λύσης αυτής, τα σχετικά δεδομένα διατηρούνται στο αρχείο για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής απόφασης.

Δεν χρειάζεται εκτενής επιχειρηματολογία για το γεγονός ότι οι τράπεζες αντιμετωπίζουν την σε Συνδιαλλαγή εταιρεία ως πτωχεύσασα, με αποτέλεσμα να τις αντιμετωπίζουν πιστωτικά με τον ίδιο τρόπο.

Υπάρχει όμως διέξοδος, αρκεί η εταιρεία να «μοχλεύσει» τα πιστωτικά υπόλοιπα με τον ίδιο τρόπο που το κάνουν και οι τράπεζες.

5. Παρουσίαση περιπτώσιολογικών παραδειγμάτων προβληματικών επιχειρήσεων

Δεν υπάρχει παγκόσμια αποδεκτός ορισμός της προβληματικής επιχείρησης. Στην Ευρώπη θεωρούμε ότι **μία επιχείρηση είναι προβληματική, εφόσον δεν είναι ικανή, με δικούς της οικονομικούς πόρους ή με τους πόρους που είναι ικανή να εξασφαλίσει από τους ιδιοκτήτες/μετόχους της και τους πιστωτές της, να ανακόψει τη ζημιογόνο πορεία της, η οποία, χωρίς άλλη εξωτερική παρέμβαση, θα την οδηγήσει προς μία σχεδόν βέβαιη οικονομική εξαφάνιση, βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα.**

Συγκεκριμένα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση μια επιχείρηση θεωρείται καταρχήν και ανεξαρτήτως μεγέθους προβληματική, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το μισό του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου και άνω του ενός τετάρτου του κεφαλαίου αυτού έχει απολεσθεί κατά τη διάρκεια των δώδεκα τελευταίων μηνών, ή

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας, εφόσον έχει απωλεσθεί πάνω από το μισό του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, και πάνω από το ένα τέταρτο του κεφαλαίου αυτού έχει απωλεσθεί κατά τη διάρκεια των δώδεκα τελευταίων μηνών, ή·

γ) ανεξάρτητα από τη μορφή της εταιρείας, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου, που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία.

Ακόμα όμως και στην περίπτωση που δεν συντρέχει καμία από τις περιστάσεις που προαναφέρθηκαν, μια εταιρεία μπορεί να συνεχίσει να θεωρείται προβληματική, ιδιαίτερα όταν υπάρχουν οι συνήθεις ενδείξεις μιας προβληματικής επιχείρησης όπως **αύξηση των ζημιών**,

μείωση του κύκλου εργασιών, διόγκωση των αποθεμάτων, πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, φθίνουσα ταμειακή ροή, αυξανόμενη δανειοληψία, αύξηση των οικονομικών επιβαρύνσεων καθώς και εξασθένηση ή εξαφάνιση της αξίας του καθαρού ενεργητικού.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα άμεσης αποτυχίας είναι η πρόσφατη αίτηση της εφημερίδας «Απογευματινή» για υπαγωγή στο άρθρο 99 στις αρχές Οκτωβρίου του 2010. Λίγες μέρες μετά, η ιδιοκτησία της εφημερίδας απέσυρε την αίτηση και κήρυξε πτώχευση, καθώς δεν υπήρξε σημείο επαφής με τους πιστωτές της.

Το ίδιο συνέβη στην Altec Telecoms, η οποία αιτήθηκε την έκδοση Προσωρινής Διαταγής για την επανασύνδεση των τηλεπικοινωνιακών της κυκλωμάτων από τον ΟΤΕ. Όταν η Προσωρινή Διαταγή δεν δόθηκε από τον δικαστή, η εταιρεία κατέθεσε άμεσα Αίτηση Πτώχευσης.

Επειδή μερικά αρκετά παραδείγματα θετικών εξελίξεων είναι ακόμα σε στάδιο ώριμης διαπραγμάτευσης ή σε πρώιμο στάδιο υλοποίησης Συμφωνιών, αλλά δεν αφορούν μεγάλες εταιρείες τα παραδείγματα θα δοθούν κατά την διάρκεια της παρουσίασης.

Σε διεθνές επίπεδο πάντως ως κλασσικό πλέον παράδειγμα ανάκαμψης βάσει συνδιαλλαγής με τους πιστωτές της είναι η αμερικάνικη General Motors. Οι κάτοχοι ομολόγων της εταιρίας, συνολικού ύψους 27 δισ. δολαρίων, έλαβαν το 10% της νέας εταιρείας, ενώ θα έχουν και δικαιώματα επέκτασης αυτού του μεριδίου αργότερα στο 25%. Επιπλέον, τα συνδικάτα απέκτησαν περίπου 17,5% της νέας εταιρείας, με δικαίωμα επέκτασης ακόμη 2,5%. Το υπόλοιπο ποσοστό της εταιρείας πέρασε στα χέρια του κράτους, που χρηματοδότησε την επιχείρηση με επιπλέον περίπου 30 δισ. δολάρια. Τον περασμένο Νοέμβριο συγκέντρωσε με την πώληση μετοχών άνω των 23,1 δισ. δολάρια με δημόσια αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου και ξαναέγινε ιδιωτική, με το κράτος να περιορίζεται στο 26% από το 61% που κατείχε.

Στην Ελλάδα επετεύχθη εκτός νομικών διαδικασιών Συνδιαλλαγή και μείωση απαιτήσεων των πιστωτών της εταιρείας κινητής τηλεφωνίας WIND, αξίας εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ.

6. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις στο νέο σχετικό νομοσχέδιο και η αιτιολογική έκθεση

Στην Ελλάδα, το Πτωχευτικό Δίκαιο μέχρι το 2007 είχε τις ρίζες του στο 19ο αιώνα και είχε καταστεί άκρως αναχρονιστικό αφού κατά βάση, ρυθμιζόταν μέχρι τότε από νομοθετήματα του 1835 και του 1937.

Όπως προαναφέρθηκε με την τροποποίηση του Πτωχευτικού Κώδικα (με τον ν. 3588/07) εισήχθη για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη η προ-πτωχευτική Διαδικασία Συνδιαλλαγής, η απόπειρα διασφάλισης της λειτουργίας μιας επιχείρησης για την οποία αιτείται η πτώχευσή της και η παροχή μιας δεύτερης ευκαιρίας στον πτωχευμένο επιχειρηματία με το Σχέδιο Αναδιοργάνωσης.

Με το προτεινόμενη τροποποίηση του έκτου κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα εισάγεται αντί της μέχρι τώρα προ-πτωχευτικής Διαδικασίας Συνδιαλλαγής η προ-πτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση στο σχετικό Σχέδιο Νόμου τα κυριότερα χαρακτηριστικά της νέας ρύθμισης είναι τα ακόλουθα:

α. Εισάγεται η δυνατότητα δέσμευσης των μη συναινούντων πιστωτών, λύνοντας έτσι το πρόβλημα της συλλογικής δράσης.

β. Δίνεται η μεγαλύτερη δυνατή ευελιξία ως προς την κατάρτιση της συμφωνίας. Συγκεκριμένα δίνεται - κατά το γαλλικό πρότυπο - η δυνατότητα να καταλήξουν οφειλέτης και δανειστές σε συμφωνία χωρίς επίσημη διαδικασία διαπραγματεύσεων, με εμπιστευτικές διαπραγματεύσεις, **ώστε να αποφεύγεται**, όπου είναι εφικτό (και είναι συνήθως όταν υπάρχουν λίγοι δανειστές και συνεργάζονται μεταξύ τους) **η δημιουργία αβεβαιότητας ως προς την επιβίωση της επιχείρησης** που συνεπάγεται σήμερα η υπαγωγή σε Διαδικασία Συνδιαλλαγής.

Στην περίπτωση που επιλέγεται η διαδικασία επίσημης διαπραγμάτευσης στο πλαίσιο της Διαδικασίας Εξυγίανσης δίνονται δύο δυνατότητες - είτε να συνάπτουν τη συμφωνία απευθείας οι πιστωτές, είτε να συγκαλείται συνέλευση των πιστωτών.

Η δεύτερη, πιο "βαριά" διαδικασία αναμένεται ότι θα χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις που υπάρχει πληθώρα πιστωτών που είναι δύσκολο να συντονιστούν διαφορετικά.

γ. Ως προς το περιεχόμενο της Συμφωνίας Εξυγίανσης δίνεται ευρύτατη διακριτική ευχέρεια στα μέρη με ενδεικτική αναφορά διαφόρων μέτρων από τα πιο ήπια (π.χ. απλή παράταση του χρόνου αποπληρωμής υποχρεώσεων) **μέχρι τα πιο δραστικά** (π.χ. κεφαλαιοποίηση των χρεών ή και μεταβίβαση της επιχείρησης), ώστε να καλύπτονται κατά το δυνατό όλες οι περιπτώσεις ανάλογα με την έκταση του προβλήματος της επιχείρησης.

Η ανάγκη της διάσωσης της επιχείρησης δεν έρχεται σε σύγκρουση, αλλά αντίθετα συμπλέει με τα συμφέροντα των πιστωτών, αφού κατά κανόνα οι πιστωτές θα ικανοποιηθούν περισσότερο από μια λειτουργούσα επιχείρηση, από ό,τι θα ικανοποιούνταν από την αναγκαστική πώληση των περιουσιακών της στοιχείων.

Στις λίγες περιπτώσεις που η εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων είναι ευνοϊκότερη για τους πιστωτές από τη διάσωση της επιχείρησης θα πρόκειται για επιχειρήσεις μεσοπρόθεσμα μη βιώσιμες, η απόπειρα διάσωσης των οποίων δεν είναι κοινωνικά και οικονομικά επωφελής αφού είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Για τον λόγο αυτόν **τίθεται ως κριτήριο της διαδικασίας εξυγίανσης το να μη παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών**. Με τον τρόπο αυτό και οι νέες διατάξεις εναρμονίζονται με τον σκοπό του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως εξαγγέλλεται στο άρθρο 1.

Η διάσωση της επιχείρησης δεν σημαίνει αναγκασία και τη διάσωση του φορέα της – του επιχειρηματία. Αυτό θα ήταν αντίθετο με την οικονομική λογική, αφού στην περίπτωση της εταιρικής επιτυχίας ο επιχειρηματίας καρπώνεται τα κέρδη και συνεπώς πρέπει κατά κύριο λόγο να υφίσταται από την άλλη πλευρά τις οικονομικές συνέπειες της αποτυχίας. Και κοινωνικά όμως μπορεί να είναι άδικη η διάσωση του επιχειρηματία σε βάρος των πιστωτών που συχνά είναι περισσότερο άξιοι προστασίας (π.χ. εργαζόμενοι, προμηθευτές, ασφαλιστικά ταμεία, κλπ.).

Είναι λοιπόν ενδεχόμενο η διάσωση της επιχείρησης να συνεπάγεται την απώλεια του ελέγχου της από τον επιχειρηματία, όπως θα συμβαίνει όταν η διάσωση θα γίνεται με μεταβίβαση της επιχείρησης ή (ενδεχομένως) με κεφαλαιοποίηση χρεών. Ο νομοθέτης δεν επιδιώκει να ρυθμίσει σε ποιο βαθμό θα επέρχεται απώλεια της επιχείρησης για τον επιχειρηματία, αφήνοντας τις διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών να καθορίσουν τα αποτελέσματα αυτά.

Ωστόσο για την αποφυγή καταχρηστικής συμπεριφοράς από τους μετόχους ή εταίρους του οφειλέτη επιτρέπει υπό προϋποθέσεις στο πτωχευτικό δικαστήριο να παρέμβει και να τους εξαναγκάσει να συμπράξουν στη διάσωση της επιχείρησης.

Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με το ήδη υφιστάμενο άρθρο 98 του Πτωχευτικού Κώδικα οι διοικητές των κεφαλαιουχικών εταιρειών έχουν υποχρέωση να εργαστούν για την αποφυγή της πτώχευσής τους. Είναι προφανές ότι η υποχρέωση αυτή μπορεί να συνίσταται και στη σύμπραξη σε επιτυχή εξυγίανση σε περίπτωση που

είναι εφικτή. Επομένως σε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης ή παράλειψης των διοικητών κεφαλαιουχικής εταιρείας να συνάψουν συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να γεννάται ευθύνη τους για την αποζημίωση των πιστωτών σύμφωνα με το άρθρο 98 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα.

Επί των κατ' ιδίαν διατάξεων παρατηρούνται τα ακόλουθα.

ΑΡΘΡΟ ΠΡΩΤΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Άρθρο 99

Το άρθρο αυτό επιγράφεται διαδικασία εξυγίανσης και περιέχει γενικές διατάξεις που αφορούν όλα τα στάδια της διαδικασίας. Το άρθρο ορίζει τις προϋποθέσεις υπαγωγής ενός οφειλέτη στη διαδικασία εξυγίανσης. Ο οφειλέτης πρέπει να έχει πτωχευτική ικανότητα σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1. Επίσης πρέπει να έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα. Στο σημείο αυτό η προτεινόμενη διατάξεις εναρμονίζονται με τη ρύθμιση του Κανονισμού 1346/2000, ο οποίος προβλέπει ότι κατ' αρχήν οι δευτερεύουσες διαδικασίες αφερεγγυότητας είναι μόνο διαδικασίες εκκαθάρισης.

Καινοτομία των νέων διατάξεων είναι ότι επιτρέπουν την υπαγωγή σε προ-πτωχευτική διαδικασία και των οφειλετών που βρίσκονται ήδη σε παύση πληρωμών, αφού κρίνεται ότι και για τους οφειλέτες αυτούς η προ-πτωχευτική διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα από την πτώχευση. Στην περίπτωση όμως αυτή ο οφειλέτης δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωσή του να υποβάλει αίτηση πτωχεύσεως, όμως αν γίνει δεκτή η υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης η εξέταση της αίτησης πτώχευσης αναστέλλεται.

Επίσης αναστέλλεται η εξέταση αιτήσεων πτώχευσης που υποβάλλονται από πιστωτές ή από τον εισαγγελέα πρωτοδικών.

Είναι πιθανό η ανώνυμη εταιρεία – οφειλέτης να έχει απωλέσει άνω του 90% του κεφαλαίου της και συνεπώς να συντρέχει περίπτωση λύσης της κατά το άρθρο 48 κ.ν. 2190/1920. Η λύση της εταιρείας αντιστρατεύεται στον σκοπό της εξυγίανσης και ως εκ τούτου προβλέπεται η αναστολή της σχετικής διαδικασίας κατά τη διάρκεια της εξυγίανσης.

Η επιτυχία της διαδικασίας εξυγίανσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ταχύτητά της, αφού όσο διαρκεί η διαδικασία και η συναφής αβεβαιότητα η επιχείρηση απαξιώνεται. Για τον λόγο αυτόν

ορίζεται ότι το αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο δικάζει με τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας και οι αποφάσεις του κατ' αρχήν δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα.

Άρθρο 100

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζεται το περιεχόμενο της αίτησης για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης. Καινοτομία της διάταξης αποτελεί η θέσπιση της υποχρέωσης η αίτηση να συνοδεύεται από έκθεση εμπειρογνώμονα.

Σημειώνεται ότι η διαδικασία της εξυγίανσης απαιτεί από το δικαστήριο να προβεί σε εκτιμήσεις οικονομικού περιεχομένου, για τις οποίες η συνδρομή ενός εμπειρογνώμονα είναι απαραίτητη. Για τον λόγο αυτόν προβλέπεται η σύνταξη έκθεσης από πραγματογνώμονα σε διάφορα στάδια της διαδικασίας εξυγίανσης. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι ο εμπειρογνώμονας θα έχει πράγματι τις αναγκαίες γνώσεις και εμπειρία για την εκπλήρωση των καθηκόντων του, ορίζεται ότι αυτός πρέπει να είναι πιστωτικό ίδρυμα, ΕΠΕΥ ή ελεγκτική εταιρεία. Τέλος για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας ορίζεται ότι η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από παράβολο.

Άρθρο 101

Με το άρθρο αυτό ορίζονται οι προϋποθέσεις για την έκδοση της απόφασης για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, η δημοσιότητα που πρέπει να λαμβάνει η απόφαση αυτή και η δυνατότητα έφεσης μόνο κατά τυχόν απορριπτικής απόφασης.

Άρθρο 102

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει τη δυνατότητα διορισμού μεσολαβητή και ειδικού εντολοδόχου και ορίζει τα καθήκοντά τους. Καινοτομία αποτελεί το ότι ο διορισμός μεσολαβητή δεν είναι υποχρεωτικός, αφού κατά τις περιστάσεις η ύπαρξη μεσολαβητή μπορεί να μην είναι απαραίτητη και δεν είναι σκόπιμο να επιβαρύνεται η διαδικασία με κόστος, όπου δεν είναι αναγκαίο.

Καινοτομία αποτελεί επίσης η δυνατότητα διορισμού ειδικού εντολοδόχου, ο οποίος μπορεί να είναι χρήσιμος ιδίως για τη διαφύλαξη της περιουσίας του οφειλέτη.

Στην περίπτωση που ο οφειλέτης έχει περιουσιακά στοιχεία στο εξωτερικό, ο διορισμός ειδικού εντολοδόχου μπορεί να διευκολύνει την αναγνώριση της ελληνικής διαδικασίας εξυγίανσης σε κράτη που έχουν

υιοθετήσει τον πρότυπο νόμο της UNCITRAL για τη διασυνοριακή πτώχευση.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που η διαδικασία εξυγίανσης περιλαμβάνει το διορισμό ειδικού εντολοδόχου και οι εξουσίες του περιορίζουν την εξουσία διαχείρισης της περιουσίας του από τον οφειλέτη, η διαδικασία εξυγίανσης θα εμπίπτει στο άρθρο 1 παρ. 1 του Κανονισμού 1346/2000 και για τον λόγο αυτόν θα πρέπει οι αρμόδιες υπηρεσίες να ζητήσουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την κίνηση των διαδικασιών για την προσθήκη αυτής της διαδικασίας στο Παράρτημα Α του Κανονισμού.

Άρθρο 103

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται η δυνατότητα λήψης προληπτικών μέτρων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης, ώστε να αποφευχθεί η επιδείνωση της οικονομικής θέσης του οφειλέτη. Τα προληπτικά μέτρα ισχύουν για τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης, οπότε με την τυχόν άπρακτη παρέλευση της σχετικής προθεσμίας αίρονται αυτοδικαίως. Από τα προληπτικά μέτρα δεν θίγονται οι συμφωνίες χρηματοοικονομικής ασφάλειας και οι ρήτρες εκκαθαριστικού συμψηφισμού, επειδή αυτό επιβάλλεται από την οδηγία 2002/47/ΕΚ και επειδή οι συμφωνίες αυτές εξυπηρετούν τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Σημαντική είναι η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία η αναστολή των ατομικών διώξεων δεν αποτελεί αυτόματη συνέπεια της έναρξης της διαδικασίας εξυγίανσης, αλλά μπορεί να επιβάλλεται από το δικαστήριο ως προληπτικό μέτρο. Με τον τρόπο αυτόν επιδιώκεται να περιοριστεί το φαινόμενο της υποβολής αίτησης υπαγωγής σε προπτωχευτική διαδικασία χωρίς πρόθεση επίτευξης συμφωνίας, αλλά μόνο για την αναστολή των ατομικών διώξεων.

Στα προληπτικά μέτρα μπορούν για σπουδαίους επιχειρηματικούς ή κοινωνικούς λόγους να εισάγονται εξαιρέσεις εξ αρχής ή με μεταρρύθμιση της απόφασης μετά από αίτηση πρόσωπου που έχει έννομο συμφέρον. Οι εξαιρέσεις μπορούν να εισάγονται κατά περίπτωση, ώστε να αποφεύγονται επιμέρους άδικα αποτελέσματα, χωρίς να θίγεται η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας εξυγίανσης.

Άρθρο 104

Με το άρθρο αυτό ορίζεται η προθεσμία για τη σύναψη συμφωνίας με την τυχόν άπρακτη πάροδο της οποίας η διαδικασία

εξυγίανσης θεωρείται περαιωμένη. Πάντως, αν μετά την πάροδο της προθεσμίας τα μέρη έλθουν σε συμφωνία, μπορούν να ζητήσουν την άμεση επικύρωσή της σύμφωνα με το άρθρο 106β. Με τη δεύτερη παράγραφο θεσπίζεται η υποχρέωση συνεργασίας του οφειλέτη με τον τυχόν μεσολαβητή, τον εμπειρογνώμονα και τους πιστωτές κατά τις διαπραγματεύσεις για την επίτευξη συμφωνίας εξυγίανσης.

Άρθρο 105

Με το άρθρο αυτό δίνεται η δυνατότητα σύγκλησης συνέλευσης πιστωτών. Η σύγκληση τέτοιας συνέλευσης είναι δυνητική και αναμένεται ότι θα είναι χρήσιμη ιδίως σε περιπτώσεις που υπάρχει πληθώρα δανειστών και είναι δύσκολη η απευθείας διαπραγμάτευση του οφειλέτη μαζί τους. Το άρθρο περιέχει επίσης λεπτομερείς ρυθμίσεις ως προς τους πιστωτές που δικαιούνται να μετάσχουν στη συνέλευση και ως προς την πρόσκληση της συνέλευσης.

Άρθρο 106

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει τη διαδικασία της συνέλευσης. Διατηρείται ως προς την απαιτούμενη πλειοψηφία το ποσοστό 60% συμπεριλαμβανομένου του 40% των εμπραγμάτως ασφαλισμένων πιστωτών που προβλέπεται και ως προς το σχέδιο αναδιοργάνωσης και προβλεπόταν και στο άρθρο 44 ν. 1892/1990.

Άρθρο 106 α

Το άρθρο αυτό ορίζει ότι η συμφωνία εξυγίανσης υπογράφεται αν μεν έχει λάβει χώρα συνέλευση των πιστωτών από τα πρόσωπα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από τη συνέλευση, ενώ, αν δεν έχει λάβει χώρα συνέλευση, απευθείας από πιστωτές που σχηματίζουν την απαιτούμενη πλειοψηφία.

Άρθρο 106 β

Με το άρθρο αυτό δίνεται η δυνατότητα να συναφθεί συμφωνία με τους πιστωτές χωρίς να προηγηθεί διαδικασία εξυγίανσης, όπως ήταν δυνατόν και υπό το καθεστώς του ν. 1892/1990. Είναι φανερό ότι σε όσες περιπτώσεις είναι δυνατή η επίτευξη συμφωνίας με εμπιστευτικές διαπραγματεύσεις μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών, τα μέρη θα την προτιμήσουν, αφού έτσι ο οφειλέτης δεν χρειάζεται να δηλώσει στην αγορά τα οικονομικά του προβλήματα παρά μόνο όταν θα είναι δεδομένα και η λύση τους.

Άρθρο 106 γ

Σε αντίθεση με τη ρύθμιση του άρθρου 44 ν. 1892/1990 δεν απαιτείται σε κάθε περίπτωση συναίνεση της πλειοψηφίας των μετόχων ή εταίρων του οφειλέτη για τη σύναψη συμφωνίας με τους πιστωτές. Σε όσες περιπτώσεις η σύναψη της συμφωνίας εμπίπτει στο πλαίσιο της εκπροσωπευτικής εξουσίας του διοικητικού συμβουλίου ή των διαχειριστών του οφειλέτη, η συμφωνία θα μπορεί να συναφθεί με μόνη την απόφαση των οργάνων αυτών, ενώ η εμπλοκή των μετόχων θα αποτελούσε άχρηστη περιπλοκή. Η σύμπραξη της συνέλευσης των μετόχων ή εταίρων απαιτείται μόνο όταν κατά το δίκαιο των εταιρειών απαιτείται η λήψη απόφασης της συνέλευσης για την εκπλήρωση ενός όρου της συμφωνίας, όπως ιδίως θα συμβαίνει αν συμφωνείται κεφαλαιοποίηση χρεών.

Καινοτομία της ρύθμισης αποτελεί η δυνατότητα του δικαστηρίου να υποκαταστήσει τη βούληση μετόχων ή εταίρων που καταχρηστικά δεν συμπράττουν στη συμφωνία εξυγίανσης. Η ρύθμιση αυτή δεν θίγει το συνταγματικό δικαίωμα της ιδιοκτησίας των μετόχων, αφού η κατάχρηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας δεν επιτρέπεται (άρθρο 25 παρ. 3 Σ).

Αντίστοιχη ρύθμιση προβλέπεται και για τη συναίνεση μετόχων υπό την ιδιότητά τους ως πιστωτών, στην περίπτωση που οι μέτοχοι έχουν παράσχει χρηματοδότηση με τη μορφή δανείων, πιστώσεων ή εγγυήσεων που λειτουργούν ως συμπλήρωση των εταιρικών εισφορών.

Άρθρο 106 δ

Το άρθρο αυτό επαναλαμβάνει τη ρύθμιση του υφιστάμενου άρθρου 102 και επιτρέπει στο δημόσιο και στους λοιπούς φορείς του δημοσίου τομέα να συμπράττουν σε διαδικασίες εξυγίανσης με τους ίδιους όρους που θα το έπραττε και ένας ιδιώτης, όταν δηλαδή η σύμπραξη στη συμφωνία εξυπηρετεί τα συμφέροντα του δημοσίου φορέα ως πιστωτή.

Άρθρο 106 ε

Η πρώτη παράγραφος του άρθρου αυτού ορίζει ότι αντικείμενο της συμφωνίας οφειλέτη και πιστωτών μπορεί να είναι οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη. Στην ίδια παράγραφο παρατίθενται ενδεικτικά πιθανοί όροι που μπορεί να περιλαμβάνονται στη συμφωνία εξυγίανσης. Προδήλως οι όροι αυτοί

μπορούν να συνδυάζονται μεταξύ τους με όποιον τρόπο κρίνουν τα συμβαλλόμενα μέρη.

Η δεύτερη παράγραφος ρυθμίζει την τύχη των εγγυήσεων και λοιπών συμβάσεων με αντίστοιχο περιεχόμενο σε περίπτωση κεφαλαιοποίησης της απαίτησης υπέρ της οποίας έχει χορηγηθεί η εγγύηση. Στην περίπτωση αυτή η απαλλαγή του εγγυητή όχι μόνο θα είναι κατά κανόνα άδικη, αλλά θα δημιουργήσει και αντικίνητρο στους εξασφαλισμένους με εγγύηση πιστωτές να συμπράξουν στη συμφωνία.

Για τον λόγο αυτό προκρίνεται η τροπή της εγγύησης ή άλλης αντίστοιχης σύμβασης σε δικαίωμα προαίρεσης του πιστωτή να πωλήσει τις μετοχές που θα προκύψουν από την κεφαλαιοποίηση στον εγγυητή. Πάντως προβλέπεται και η δυνατότητα αντίθετης συμφωνίας, οπότε είναι δυνατόν να συμφωνηθεί ακόμη και απαλλαγή εν όλω ή εν μέρει των εγγυητών.

Σημειώνεται ότι η απαλλαγή των εγγυητών μπορεί να εξυπηρετεί την εξυγίανση. Π.χ. ενδέχεται μέτοχος που έχει παράσχει εγγύηση να είναι διατεθειμένος να καλύψει αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του οφειλέτη με αντάλλαγμα την απαλλαγή του από την εγγύηση.

Αντίθετα με την υφιστάμενη ρύθμιση, η μη τήρηση της συμφωνίας δεν αποτελεί αυτόματο λόγο λύσης της. Η αυτόματη λύση της συμφωνίας εξυγίανσης σε περίπτωση μη τήρησής της μπορεί να λειτουργήσει ως τροχοπέδη στη λειτουργία της επιχείρησης μετά από τη συμφωνία εξυγίανσης, αφού οι συναλλασσόμενοι με την επιχείρηση θα έχουν το φόβο ότι παρά το γεγονός ότι η επιχείρηση έχει καταστεί φερέγγυα με τη συμφωνία, μπορεί ξαφνικά να καταστεί εκ νέου αφερέγγυα αν δεν τηρήσει τους όρους της συμφωνίας. Ως εκ τούτου προκρίθηκε αντί της αυτόματης λύσης της συμφωνίας η παροχή στα μέρη της δυνατότητας να θέσουν τη μη τήρηση των όρων της (ή προδήλως ορισμένων εξ αυτών) ως διαλυτική αίρεση ή ως λόγο καταγγελίας της συμφωνίας.

Η επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης αποτελεί κατ' αρχήν προϋπόθεση της ισχύος της, αφού κατά τεκμήριο τα μέρη δεν θα ήθελαν τη συμφωνία, αν δεν δεσμεύονταν και οι μη συναινούντες πιστωτές. Πάντως δίνεται στα μέρη η δυνατότητα να ορίσουν ότι το σύνολο ή μέρος των όρων της συμφωνίας θα ισχύουν και χωρίς την επικύρωση κατά τις διατάξεις του κοινού δικαίου.

Άρθρο 106 στ

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει το περιεχόμενο της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας, την έκθεση του εμπειρογνώμονα που πρέπει να τη συνοδεύει και τα πρόσωπα που κλητεύονται για τη συζήτηση της αίτησης.

Άρθρο 106 ζ

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης. Τίθενται οι θετικές και αρνητικές προϋποθέσεις για την επικύρωση στις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα. Η απαρίθμηση των λόγων μη επικύρωσης στην παράγραφο 2 αποσκοπεί στη δημιουργία ασφάλειας δικαίου ως προς τους λόγους μη επικύρωσης και να περιορίσει την ανάγκη προσφυγής στις γενικές ρήτρες του αστικού δικαίου. Σημειώνεται ότι η περίπτωση (γ) αποβλέπει στην αποτροπή αθέμιτων πρακτικών, όπως η συμπαιγνία του οφειλέτη με ορισμένους από τους πιστωτές του, ιδίως όταν πιστωτές είναι και πρόσωπα συνδεδεμένα με τον οφειλέτη.

Καινοτομία της προτεινόμενης διάταξης αποτελεί η δυνατότητα του δικαστηρίου αντί της απόρριψης της αίτησης επικύρωσης να ζητήσει την παροχή διευκρινίσεων ή την τροποποίηση της συμφωνίας. Έτσι αποφεύγεται η απόρριψη της αίτησης, αν μπορεί να διασωθεί η συμφωνία. Πρόσωπα που δεν έχουν κλητευθεί στη συζήτηση της αίτησης, όπως ιδίως μη συναινούντες πιστωτές, μπορούν να ασκήσουν τριτανακοπή κατά της απόφασης για την επικύρωση. Τάσσεται όμως σύντομη προθεσμία για την άσκηση του δικαιώματος αυτού, ώστε να μην παρατείνεται η αβεβαιότητα ως προς την ισχύ της συμφωνίας.

Επίσης προκειμένου να αποφεύγεται όπου είναι δυνατό η ανατροπή της συμφωνίας εξυγίανσης, ορίζεται ότι η αποδοχή της τριτανακοπής οδηγεί σε ακύρωση της συμφωνίας μόνο αν δεν είναι εφικτή η διατήρηση της συμφωνίας με επανυπολογισμό μόνο του ποσού που θα λάβει το πρόσωπο που άσκησε την τριτανακοπή.

Άρθρο 106 η

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει τις συνέπειες της επικύρωσης της συμφωνίας, κυριότερη από τις οποίες είναι η δέσμευση των πιστωτών που δεν έχουν συμπράξει σ' αυτήν. Για τη διασφάλιση της τήρησης της συμφωνίας, ορίζεται ότι η απόφαση για την επικύρωσή της αποτελεί εκτελεστό τίτλο.

Άρθρο 106 θ

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει ειδικότερα την περίπτωση που η συμφωνία εξυγίανσης προβλέπει τη μεταβίβαση του συνόλου ή μέρους της επιχείρησης του οφειλέτη είτε σε τρίτο πρόσωπο, είτε σε εταιρεία που συστήνουν οι πιστωτές με εισφορά των απαιτήσεών τους κατά του οφειλέτη. Σε αντίθεση με τη ρύθμιση του άρθρου 178 του Πτωχευτικού Κώδικα δίνεται η δυνατότητα ο αποκτών την επιχείρηση να αναλαμβάνει και ορισμένες από τις υποχρεώσεις του οφειλέτη. Ρυθμίζεται η μεταβίβαση των εκκρεμών συμβάσεων, ενώ διευκολύνεται η μεταβίβαση των διοικητικών αδειών και αποτρέπονται δυσμενείς φορολογικές συνέπειες της μεταβίβασης.

Η μεταβίβαση της επιχείρησης του οφειλέτη πρέπει να διακρίνεται από τη μεταβίβαση των μετοχών ή εταιρικών μεριδίων του οφειλέτη. Με τη μεταβίβαση της επιχείρησης του οφειλέτη εν όλω ή εν μέρει προκύπτει τίμημα που καταβάλλεται στον οφειλέτη και χρησιμοποιείται για την ικανοποίηση των πιστωτών του. Το σχέδιο νόμου προβλέπει σειρά δυνατοτήτων εξυγίανσης της επιχείρησης του οφειλέτη μέσω της μεταβίβασής της εν όλω ή εν μέρει. Η ύπαρξη μεγάλης ευελιξίας και πολλών εναλλακτικών δυνατοτήτων είναι απαραίτητες για να επιτυγχάνεται σε κάθε περίπτωση η εξυγίανση με τον τρόπο που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ειδικές συνθήκες κάθε επιχείρησης.

Άρθρο 106ι

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει την ανεξαρτησία, την αμοιβή, το καθήκον εμπιστευτικότητας και την ευθύνη των οργάνων της διαδικασίας, δηλαδή των εμπειρογνομόνων και του τυχόν μεσολαβητή και ειδικού εντολοδόχου. Η ευθύνη των προσώπων αυτών περιορίζεται στη θετική ζημία που τυχόν προκαλούν και ως μέτρο της ευθύνης τίθενται ο δόλος και η βαρεία αμέλεια, προκειμένου να μη δημιουργηθούν αντικίνητρα στην ανάληψη αυτών των καθηκόντων.

ΑΡΘΡΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού παρατείνεται η προθεσμία υποβολής αίτησης πτώχευσης από τον οφειλέτη από 15 σε 30 ημέρες. Αυτό κατέστη αναγκαίο αφού ο οφειλέτης πλέον έχει τη δυνατότητα συνυποβολής αίτησης υπαγωγής στη διαδικασία της εξυγίανσης, η οποία απαιτεί περισσότερο χρόνο προετοιμασίας από μια απλή αίτηση πτώχευσης.

Με την παράγραφο 3 διορθώνεται η πρώτη παράγραφος του άρθρου 26 που είχε επικριθεί από την κρατούσα γνώμη στη θεωρία ως αντισυνταγματική.

Με τις παραγράφους 4 και 5 προσαρμόζονται διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα στην αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου, ενώ με την παράγραφο 6 διασφαλίζεται ότι η ζημία που προκύπτει από τη διαγραφή απαιτήσεων κατά τη διαδικασία αυτή θα εκπίπτει φορολογικά.

ΑΡΘΡΟ ΤΡΙΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΡΙΤΟ

Με το άρθρο αυτό ορίζεται ότι οι νέες διατάξεις τίθενται σε ισχύ με τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ ρυθμίζονται οι εκκρεμείς διαδικασίες και αιτήσεις, δίνοντας στα μέρη τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ των παλαιών και των νέων διατάξεων.

Εκτενέστερη αναφορά και συζήτηση επί του θέματος θα γίνει στην Ημερίδα, επειδή από εδώ και στο εξής αυτή θα είναι η διαδικασία που θα ακολουθείται στις προσπάθειες αναδιοργάνωσης των επιχειρήσεων.